

Kommissorium for Grønlands Forfatningskommission

Idet Inatsisartut og Naalakkersuisut ønsker, at der udarbejdes en forfatning for et kommende, selvstændigt Grønland nedsættes en forfatningskommission. Forfatningskommissionen skal udarbejde et forslag til forfatning, der i sin helhed skal præsenteres i Inatsisartut, når kommissionen har færdiggjort sit arbejde.

Forfatningen skal være baseret på og danne ramme om det grønlandske folks kultur, sprog og identitet.

Historisk betragtet vil udgangspunktet for inddragelsen af kultur, sprog og identitet være grønlandsk, hvilket vil sige det oprindelige grønlandske folks. Men forfatningen skal tage fuldt hensyn til, at der i nutidens Grønland findes mange borgere med anden baggrund.

Forfatningskommissionen sammensættes med et ønske om en politisk bredt repræsenteret kommission. Fagkundskab og kvalificeret viden om Grønland, det grønlandske folk, dets historie og kultur skal ligeledes inddrages i arbejdet med at skrive forslaget til en forfatning.

Forfatningsudkastet skal udfærdiges med henblik på, at forfatningen bliver den grundliggende lov for Grønland, når Grønland bliver en selvstændig stat.

Forfatningskommissionens arbejde

Forfatningskommissionen udarbejder udkast til en forfatning for Grønland, der skal træde i kraft den dag Grønland bliver en selvstændig stat. Forfatningens formål er, at blive det demokratiske vedtagne lovgrundlag for en selvstændig suveræn grønlandsk stat. Udkastet vedlægges en betænkning, der specificerer forfatningens bestemmelser.

Forfatningskommissionen har på halvårlig basis indrapporteringspligt til Naalakkersuisut om fremdriften i udarbejdelsen af udkast til en forfatning for Grønland.

Forfatningskommissionen tilrettelægger selv sit arbejde, herunder muligheden for nedsættelse af arbejdsgrupper. Kommissionen kan indhente ekspertise og viden fra Naalakkersuisut, fra det grønlandske civilsamfund og fra kilder uden for Grønland til brug for sit arbejde. Dette kan gøres både på fast og på ad-hoc basis.

Kommissionen skal i forbindelse med arbejdet særligt redegøre for dens brug af definitioner af landet, folket, rettigheder, pligter, styreform og forvaltning.

Det forventes desuden, at der i det ovenstående lovforberedende arbejde indgår overvejelser om en ordening i form af en fri sammenslutning ("free association") eller en anden form for mellemstatsligt samarbejde med en anden stat.

Forfatningskommissionens sammensætning

Forfatningskommissionen består af syv medlemmer udnævnt af Naalakkersuisut efter indstilling fra de partier, som blev repræsenteret ved sidste Inatsisartut valg.

Medlemmer af Naalakkersuisut kan ikke indstilles til Forfatningskommissionen.

Medlemmerne af kommissionen skal udpeges af Naalakkersuisut.

Samtidig ønskes der kønsmæssig ligestilling i kommissionen, efter de retningslinjer, der følger af § 6 i Inatsisartutlov nr. 3 af 29. november 2013 om ligestilling af mænd og kvinder, hvoraf det fremgår, at ”...*offentlige udvalg, råd, kommissioner og lignende, der er nedsat af Naalakkersuisut til at forberede fastsættelse af regler eller planlægning af samfundsmæssig betydning, skal være sammensat sådan, at der højst er et medlem mere af det ene køn end af det andet.*”..

Naalakkersuisut udpeger derefter, og efter høring af Udvalget vedr. Forfatningskommissionen, en kommission, der er således sammensat, at der samlet er højst et medlem mere af det ene køn, og således at kommissionen består af en repræsentant for hvert parti i Inatsisartut. Det betyder, at de syv partier i Inatsisartut skal indstille to personer hver, men hvert parti får kun udpeget et (1) medlem. Den person, som ikke udpeges som medlem, vil fungere som stedfortræder.

Formandskabet består af en formand, næstformand og et medlem.

Det er alene valgresultatet fra sidste Inatsisartut valg, som er bestemmende for hvilke partier der udpeger medlemmer af kommissionen.

Blandt de indstillede medlemmer udpeger det parti, der fik flest stemmer ved sidste Inatsisartut valg, formanden for Forfatningskommissionen. Kommissionens næstformand udpeges af det næststørste parti i Inatsisartut. Formandskabet består af formanden, næstformanden samt et tredje medlem, der vælges blandt medlemmerne af Forfatningskommissionen. Valget sker i forbindelse med første konstituerende møde i Forfatningskommissionen.

Nødvendig udskiftning i forbindelse med lovligt forfald skal, efter indstilling fra kommissionen, godkendes af Naalakkersuisut på baggrund af en ny indstilling fra det parti, som oprindeligt indstillede det udtrådte medlem. I fald et medlem er nødt til at udtræde af kommissionen i utide, vil den person, som ved kommissionens nedsættelse blev indstillet til kommissionen af samme parti som det udtrædende medlem, fungere som stedfortræder, indtil der formelt udpeges et nyt kommissionsmedlem. Udpegningen af det nye medlem følger den ovenfor beskrevne procedure.

Kommissionsmedlemmer, der er medlemmer af Inatsisartut, modtager ikke vederlag. Kommissionsmedlemmer, der er embedsmænd i centraladministrationen eller kommunerne, bliver ikke lønnet særskilt for arbejdet i kommissionens regi, men modtager sædvanlig løn fra deres arbejdsgiver. Formandskabet for Forfatningskommissionen vil ikke modtage særskilt vederlag.

Embedsmænd i centraladministration eller kommunerne skal, forinden deltagelse i kommissionens arbejde, opnå tilladelse hertil fra deres arbejdsgiver, såfremt deltagelsen i arbejdet foregår i arbejdstiden.

Fast tilforordnede og udvælgelse af eksperter på ad hoc-basis

Der kan tilknyttes tilforordnede medlemmer til Forfatningskommissionen med henblik på at yde kommissionen partipolitisk neutral rådgivning på et højt niveau.

Naalakkersuisut kan udpege to til fire faste tilforordnede til Forfatningskommissionen, hvoraf mindst én er ekspert i forfatningsret. De øvrige tilforordnede forventes individuelt eller samlet at besidde viden på ekspertniveau om folkeret eller nation building.

Forfatningskommissionen kan udpege to til fire faste tilforordnede til Forfatningskommissionen.

De i Inatsisartut på tidspunktet for kommissionens nedsættelse repræsenterede politiske partier, som ikke indgår i Naalakkersuisut, kan udpege én fast tilforordnet til Forfatningskommissionen.

Tilforordnede udskiftes som udgangspunkt ikke efter et valg til Inatsisartut.

Forfatningskommissionen orienterer via ressortdepartementet Naalakkersuisut om udpegning af faste tilforordnede.

Det forudsættes, at de tilforordnede tilsammen besidder en bred vifte af relevante kompetencer, herunder (men ikke kun) juridisk ekspertise. Tilforordnede honoreres i henhold til § 18, stk. 1, i landstingslov nr. 22 af 18. december 2003, senest ændret ved landstingslov nr. 42 af 23. november 2017, vedrørende vederlag til ikke-landstingsmedlemmer.

Andre sagkyndige, som kommissionen finder relevante, kan deltage på ad hoc-basis i kommissionsarbejdet på formandskabets invitation og, hvor det findes nødvendigt, honoreres i henhold til § 18, stk. 1, i landstingslov nr. 22 af 18. december 2003, senest ændret ved landstingslov nr. 42 af 23. november 2017, vedrørende vederlag til ikke-landstingsmedlemmer.

Såfremt sådanne sagkyndige er ansat i enten centraladministrationen, kommunerne eller regeringen, indhentes tilladelse fra deres arbejdsgiver.

Tilforordnede og sagkyndige bidrager med deres faglige viden og erfaring i kommissionsarbejdet, men kan ikke deltage i den endelige beslutningstagning om indhold i forfatningsudkastet.

Borgerinddragelse

Forfatningskommissionen skal under sit virke søge at nå ud til alle byer og bygder. Kommissionen skal sørge for at møde befolkningen, præsentere foreløbige overvejelser og få umiddelbare reaktioner på faktuelle, principielle og værdimæssige overvejelser, som kommissionen aktuelt beskæftiger sig med. Kommissionen kan benytte såvel almindelige møder, konferencer samt moderne medier og platforme m.v. i dette arbejde.

Alle borgere, herunder børn, unge og voksne, har ret til at indsende forslag til Forfatningskommissionen. Medlemmer af kommissionen, formandskabet og tilfornordnede kan efter eget skøn beslutte at tage et sådant forslag op i kommissionen, hvis forslaget anses egnet til videre behandling.

Kommissionen skal oprette en hjemmeside, hvor der orienteres om udviklingen i kommissionens arbejde.

Sekretariat for Forfatningskommissionen

Forfatningskommissionen opretter et sekretariat af passende størrelse til servicering af kommissionen i kommissionens arbejde. Forfatningskommissionen ansætter lederen af sekretariatet efter høring af Naalakkersuisut.

Der er op til Forfatningskommissionen selv at tilrettelægge sit arbejde, herunder at beslutte hvor Forfatningskommissionens sekretariat skal placeres.

Tidsramme

Forfatningskommissionen skal disponere sit arbejde med henblik på at aflevere sit udkast til en grønlandsk forfatning til Naalakkersuisut senest den 21. juni 2021, således at Naalakkersuisut kan præsentere dette til Inatsisartut under efterårssamlingen 2021. I det omfang kommissionen måtte anse behov for en forlængelse af arbejdsperioden skal dette godkendes af Naalakkersuisut.

I forbindelse med forfatningsforslaget udarbejder og afleverer kommissionen en betænkning med specificering af forfatningens bestemmelser.

Finansiering

Forfatningskommissionen herunder sekretariatet for kommissionen finansieres gennem Finansloven. Forfatningskommissionen har frihed til at ansøge om eksterne midler.